

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 29 december 2022

Mål nr

B 4923-22

PARTER

Klagande

MATS Rune Dagerlind, 19580529-0235

Körsbärsvägen 16 Lgh 1401

114 23 Stockholm

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Thomas Olsson

Fria Advokater KB

Box 12706

112 94 Stockholm

Motpart

Saeed Alnahhal

Olshammarsgatan 27 Lgh 1201

124 75 Bandhagen

Ombud: Advokat Carl Söderlund

Advokatfirman GUIDE AB

Högbergsgatan 27, 2 tr

116 20 Stockholm

Dok.Id 246443

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax -
E-post: hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstadamstolen.se

Expeditionstid
08:00–12:00
13:15–16:00

SAKEN

Yttrandefrihetsbrottet grovt förtal

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2022-06-21 i mål B 12785-21

Hovrättens dom

se Bilaga

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

Mats Dagerlind ska ersätta Saeed Alnahhal för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 38 500 kr, varav 30 800 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom.

Thomas Olsson ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av Mats Dagerlind i Högsta domstolen med 14 420 kr. Av beloppet avser 11 536 kr arbete och 2 884 kr mervärdesskatt. Mats Dagerlind ska ersätta staten för denna kostnad.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Mats Dagerlind har yrkat att Högsta domstolen ska frikänna honom. Han har även yrkat att han ska befrias från skyldigheten att ersätta staten för kostnaden för den offentliga försvararen i tingsrätten och hovrätten samt befrias från skyldigheten att ersätta Saeed Alnahhals rättegångskostnader där.

Saeed Alnahhal har motsatt sig att hovrättens dom ändras. Han har även yrkat ersättning för rättegångskostnad i Högsta domstolen.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. Saeed Alnahhal är journalist och arbetar för Dagens Nyheter och har tidigare arbetat som frilansjournalist på Svenska Dagbladet. Han har bl.a. skrivit texter om sin bakgrund och om frågor som rör migration och integration. Han kommer ursprungligen från Yabroud i Syrien, där han också arbetade som journalist. Saeed Alnahhal kom till Sverige 2015.
2. Sommaren 2020 publicerade Dagens Nyheter en krönika av Saeed Alnahhal där han beskrev sitt liv i hemstaden Yabroud i Syrien och att de tre första åren under revolutionen, trots frekventa bombningar utförda av al Assad-regimen, var ”ganska behagliga”. Vidare refererade han till en amerikansk journalist och till att denne beskrivit Yabroud som en ”oas i kriget”.
3. Krönikan uppmärksammades av redaktionen på webbtidningen samnytt.se som publicerade en artikel med rubriken ”Misstänkt jihadist blev journalist på Dagens Nyheter”. Till artikeln var fogad en bild på Saeed Alnahhal, som också angavs med för- och efternamn.
4. Mats Dagerlind är ansvarig utgivare för databasen samnytt.se. Databasen har ett utgivningsbevis och därmed ett grundlagsskydd.
5. Saeed Alnahhal väckte enskilt åtal mot Mats Dagerlind enligt följande gärningsbeskrivning:

Mats Dagerlind har, i egenskap av ansvarig utgivare för samnytt.se, utpekat Saeed Alnahhal som brottslig och/eller klandervärd i sitt levnadssätt samt lämnat uppgifter om honom som varit ägnade att utsätta honom för andras missaktning.

De förtalsgrundande uppgifterna på förstasidan och i artikeln ska läsas i förening med därvid publicerad bild och namngivelse avseende Saeed Alnahhal.

Mats Dagerlind har i artikeln publicerat uppgifter med följande lydelse:

1. "Misstänkt jihadist blev journalist på Dagens Nyheter" samt
2. "Frågorna gäller vad slags journalistisk och/eller annan verksamhet Saeed ägnat sig åt där för att komma i åtnjutande av al-Nusra-frontens och al-Qaidas beskydd och gunst."

Att lämna uppgifterna har med hänsyn till omständigheterna inte varit försvarligt. Uppgifterna har inte heller varit sanna och det har inte funnits skälig grund för dem.

Brottet bör bedömas som grovt förtal dels med hänsyn till uppgifternas stora spridning och innehåll, dels med hänsyn till att Saeed Alnahhals namn och bild har publicerats samt att syftet varit att misskreditera Saeed Alnahhal i dennes roll som journalist och således utgjort ett angrepp på det fria ordet.

Det hände den 3 september 2020 på okänd plats i Sverige.

6. Mats Dagerlind bestred ansvar för brott och invände att det som publicerats inte utgör förtalsgrundande uppgifter, att publiceringen var försvarlig och att det funnits skälig grund för uppgifterna.
7. Målet handlades under medverkan av en jury som ansåg att publiceringen utgjorde grovt förtal. Tingsrätten dömde Mats Dagerlind för yttrandefrihetsbrottet grovt förtal till villkorlig dom och dagsböter och förpliktade honom att betala visst skadestånd till Saeed Alnahhal. Hovrätten har fastställt tingsrättens domslut.

Vad målet gäller

8. Målet i Högsta domstolen rör förutsättningarna för straffrättsligt ansvar när det gäller yttrandefrihetsbrottet förtal.

Allmänt om yttrandefrihetsgrundlagen

9. Yttrandefrihetsgrundlagen har liksom tryckfrihetsförordningen till ändamål att säkra ett fritt meningsutbyte, en fri och allsidig upplysning och ett fritt konstnärligt skapande. Grundlagarna är konstruerade så att de skyddar vissa kommunikationstekniker.

10. Av den s.k. databasregeln i 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen framgår att bl.a. webbplatser kan omfattas av grundlagsskyddet. Databasregeln tar i huvudsak sikte på medieföretag och traditionella nyhetsföretag men omfattar även det s.k. frivilliga grundlagsskyddet. Det frivilliga grundlagsskyddet innebär att en innehavare av en databas kan omfattas av skyddet efter ansökan om ett utgivningsbevis (jfr 1 kap. 5 § yttrandefrihetsgrundlagen).

11. Med grundlagsskyddet följer en särskild ansvarsordning. Ansvaret för innehållet i ett program eller en teknisk upptagning åvilar i första hand den ansvarige utgivaren som presumeras ha haft kännedom om innehållet (se 6 kap. 1 och 9 §§ yttrandefrihetsgrundlagen).

Yttrandefrihetsbrottet förtal

12. Som yttrandefrihetsbrott anses förtal som innebär att någon utpekar någon annan som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller annars lämnar en uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning (se 5 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen i förening med 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen och 5 kap. 1 § brottsbalken.)

13. Enligt det s.k. försvarlighetsundantaget ska det inte dömas till ansvar om det med hänsyn till omständigheterna var försvarligt att lämna uppgift i saken och den som har lämnat uppgiften visar att den var sann eller att han eller hon hade skälig grund för den (se 7 kap. 3 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen). Försvarlighetsundantaget utgör alltså en ansvarsfrihetsregel.

14. I brottsbalken finns en bestämmelse om grovt förtal (5 kap. 2 §). Yttrandefrihetsbrottet förtal kan bedömas som grovt trots att yttrandefrihetsgrundlagen inte uttryckligen hänvisar till den bestämmelsen (jfr ”Fotomontaget” NJA 1994 s. 637).

Uppgift i förtalsbestämmelsens mening

15. Förtal förutsätter att en uppgift har lämnats. I kravet på att det ska vara en uppgift ligger att det ska vara fråga om ett uttalande som har en viss bestämdhet. Påståenden om fakta och omständigheter vars sanningshalt kan prövas kan utgöra förtal. Exempel på vad som utgör uppgifter är bl.a. uttalanden om vad någon gör, har gjort eller kan tänkas göra. Uttalanden som görs i generella termer, exempelvis att någon utpekas som grovt ohederlig, kan dock också utgöra uppgifter i förtalsbestämmelsens mening. (Jfr prop. 1962:10 s. B 143, Hans-Gunnar Axberger, Tryckfrihetens gränser, 1984 s. 229, Nils Jareborg m.fl., Brotten mot person och förmögenhetsbrotten, 2 uppl. 2015, s. 95 och SOU 2016:7 s. 442 f.)

16. Kravet på konkretion ska ses i ljuset av försvarlighetsundantaget (se p. 13) som innebär att sanningshalten av en uppgift i vissa fall ska kunna prövas.

17. Uttalanden som inte innehåller eller ger uttryck för påståenden om fakta och omständigheter, utan endast är rena värdeomdömen, kan inte utgöra

förtalsgrundande uppgifter. Att utifrån moraliska eller ideologiska utgångspunkter värdera, kritisera eller diskutera andra kan alltså normalt inte innebära förtal, om inte uttalandet även innehåller eller ger uttryck för uppgifter.

18. Ett påstående kan ofta innefatta en blandning av omdömen och fakta; ett värdeomdöme kan i många fall hänföra sig till någon omständighet som gör att det närmar sig vad som kan kallas för uppgift. Det finns också värdeomdömen som formellt avser en egenskap men som används i en mer allmänt nedsättande mening. I vilken mån ett sådant uttalande också innefattar en uppgift är en tolkningsfråga som måste avgöras med beaktande av det sammanhang i vilket det görs och de bakomliggande omständigheterna. Exempel på sådana uttalanden är att beskylla någon för att vara "nazist" eller "en svindlare". Det är fråga om en uppgift om det framgår av omständigheterna att beskyllningen avser det – verkliga eller förmenade – förhållandet att den utpekade har kopplingar till en nazistisk organisation respektive är en ohederlig person som ägnar sig åt att lura andra. I andra fall kan det vara fråga om ett rent värderande omdöme om personen.

19. Det sammanhang i vilket ett uttalande görs har alltså betydelse. Om ett påstående av ovan angivet slag görs i formen av nyhetsrapportering kan det tala för att det ska ses som en uppgift. Görs påståendet däremot i en kontext som har en debatterande eller polemisk karaktär kan bedömningen bli en annan.

20. En uppgift kan lämnas muntligen eller skriftligen, med ord eller i bild eller på annat sätt, t.ex. genom gester eller liknande. Är det fråga om en bild eller en gest är det uppenbart att en tolkning är nödvändig, men även en text behöver tolkas. Att någon inte använder klartext utan endast insinuerar eller antyder ett visst förhållande, formulerar påståendet som en fråga eller förser det med reservationer eller villkor utesluter inte att en uppgift har lämnats. (Jfr "Löpsedeln" NJA 2003 s. 567).

21. Vid utformningen av förtalsbestämmelsen var utgångspunkten att uppgiftsbegreppet inte skulle tolkas alltför snävt. Så har inte heller skett i rättspraxis. Betydelsen av helhetsintrycket av det som prövas har också framhållits. (Jfr prop. 1962:10 s. B 142 f. samt rättsfallen ”Personalledaren” NJA 1987 s. 336, ”Smygfilmningen” NJA 1992 s. 594 och ”Fotomontaget”.)

Uppgiftens innehåll

22. För att en uppgift ska utgöra förtal ska den utpeka någon annan som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller annars vara ägnad att utsätta denne för andras missaktning. Uppgifter med innehållet att en person är brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt är typiskt sett ägnade att framkalla andras missaktning, i vart fall om de tar sikte på brottslighet eller klandervärd levnadssätt av allvarligare slag (jfr ”Studenternas förtalsbrott” NJA 2014 s. 808 p. 8).

23. För att uppgifter av annat slag ska anses ägnade att utsätta någon för andras missaktning krävs att de är av nedsättande karaktär. Av ordalydelsen framgår att det inte krävs att uppgifterna leder till att den utpekade missaktas; det räcker med att uppgiften är av sådant slag att den är ett tjänligt medel för att utsätta någon för andras missaktning. Uppgiften behöver i regel sättas i relation till den utpekades yrke, ställning eller andra omständigheter av betydelse i det sammanhang där den utpekade förekommer. (Jfr ”Studenternas förtalsbrott” p. 9.) I bedömningen kan alltså vägas in den särskilda betydelse en uppgift har för en utpekad som är exempelvis politiker, advokat eller journalist.

Ansvarsfrihetsregeln

Försvarlighetsbedömningen

24. För ansvarsfrihet krävs att det med hänsyn till omständigheterna har varit försvarligt att lämna uppgift i saken. Vid försvarlighetsbedömningen ska

det i princip bortses från om uppgifterna varit sanna eller om det har funnits skälig grund för dem. Prövningen ska göras med utgångspunkten att uppgiften är sann (se t.ex. ”Studenternas förtalsbrott” p. 15). Bedömningen ska göras objektivt, dvs. utan att uppgiftslämnarens egen värdering av situationen beaktas. Däremot ska den situation uppgiftslämnaren befann sig i, exempelvis en stressad situation, räknas denne till godo.

25. Vid bedömningen av om det var försvarligt att lämna en viss uppgift ska det beaktas när, var och till vem uttalandet gjordes. Syftet med uttalandet har också betydelse. Det måste finnas utrymme för politisk debatt och för att ventilera samhällseliga, kulturella och vetenskapliga frågor, även om enskilda personer angrips. Den yrkesmässiga nyhetsförmedlingen är ett annat viktigt område där yttrandefrihetens intresse väger tungt. Betydelsen av en vidsträckt yttrandefrihet understryks också särskilt i den s.k. instruktionen i 1 kap. 15 § yttrandefrihetsgrundlagen. (Jfr a. prop. s. B 144.)

26. Vid nyhetsförmedling får den enskildes behov av skydd mot nedsättande eller kränkande uppgifter vägas mot intresset av en fullständig och vederhäftig nyhetsförmedling och en granskande journalistik.

27. Politiker och andra makthavare får tåla mer än andra i form av kritisk granskning och värdering. Det anses gälla även personer som på annat sätt frivilligt har framträtt i den offentliga debatten eller på ”den offentliga scenen”. Hit hör, förutom politiker, även offentliga befattningshavare, artister, konstnärer och religiösa trosförkunnare (se Axberger, a.a. s. 238). Även journalister kan ha en sådan offentlig roll och ställning att de bör ses som offentliga personer som får tåla mer granskning och värdering än andra.

28. För att det ska anses försvarligt att lämna uppgifter inom ramen för en sådan mer ingående granskning bör i regel krävas att det finns ett samband som gör att de uppgifter som lämnas är relevanta med hänsyn till den utpekade

personens yrke eller ställning. Bedömningen måste göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, där bl.a. innehållet i uppgifterna och personens ställning får vägas in.

Skälig grund

29. Har det varit försvarligt att lämna en förtalsgrundande uppgift är uppgiftslämnandet straffritt om det visas att uppgiften är sann. Kan detta inte visas är det ändå straffritt om uppgiftslämnaren visar att han eller hon haft skälig grund för uppgiften. Bedömningen av om en uppgift är sann ska göras med beaktande av vad som är känt när prövningen görs. Prövningen av om det har funnits skälig grund för uppgiften, som ska göras objektivt, tar däremot sikte på vad som var känt vid uppgiftslämnandet och vilken aktsamhet som då har iakttagits.

30. När det är fråga om yttrandefrihetsbrottet förtal utgår bedömningen från om den ansvarige utgivaren haft skälig grund för publiceringen. Eftersom utgivarens ansvar grundar sig på en uppsåtspresumtion måste han eller hon få tillgodoräkna sig det som var känt för redaktionen vid publiceringstillfället och de kontrollåtgärder som har vidtagits på redaktionen.

31. Vilka krav på kontroll som gäller får avgöras efter en bedömning i det enskilda fallet. Uppgifternas allvar bör tillmätas särskild betydelse; högre krav på kontroll av en nedsättande uppgifts riktighet gäller för uppgifter av allvarlig karaktär än för mindre allvarliga uppgifter. Vid bedömningen har det också betydelse vilken aktsamhet som visas vid publiceringen, dvs. hur uppgifterna har lämnats och vilken utformning publiceringen har getts. Om uppgifterna kan få stor spridning bör också det medföra att högre krav ställs på kontrollen.

32. Vid bedömningen av om det har funnits skälig grund för en publicering kan vägledning hämtas i de etiska riktlinjer som mediebranschen själv har dragit upp,

Rubricering och straffskala

33. Vid bedömningen av om ett förtalsbrott är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen med hänsyn till uppgiftens innehåll eller sättet för eller omfattningen av spridningen eller annars varit ägnad att medföra allvarlig skada (se 5 kap. 2 § brottsbalken).
34. Bestämmelsen ändrades 2017 på så sätt att det förtydligades att inte bara omfattningen utan även sättet för spridningen ska beaktas. Bakgrunden var att skadeverkningarna av publiceringar på internet ansågs skilja sig mycket åt beroende på det sätt uppgiften spridits på. Att sättet för publiceringen ska beaktas innebär bl.a. att det har betydelse om uppgiften publicerats på en hemsida med många besökare eller annars gjorts på ett sätt som är ägnat att göra uppgiften uppmärksam. Ytterligare en omständighet som bör tillmätas betydelse är om spridningen skett på ett sådant sätt att den utpekade med stor lätthet kan identifieras och återfinnas för den som söker information om personen. (Jfr prop. 2016/17:222 s. 68 ff.)
35. Vid bedömningen av om ett förtalsbrott är grovt kan omständigheter som har betydelse för andra rekvisit spela in. Syftet med en publicering, liksom den insikt som kan ha funnits om brister i uppgifternas sanningshalt ska beaktas. Vidare har de lämnade uppgifternas innehåll betydelse, t.ex. om de har kunnat föranleda allvarlig skada för den utpekade. I det sammanhanget kan vägas in om uppgifterna har inneburit särskilt allvarlig skada på grund av den utpekades ställning som offentlig person. Det gäller politiker och andra makthavare, liksom andra offentliga personer, även om dessa i och för sig får tåla mer granskning och värdering än andra. (Jfr Agneta Bäcklund m.fl., Brottsbalken, Supplement 20, Januari 2022, BrB 5:2 s. 1.) Detsamma bör gälla för journalister som utsatts för förtal i sin yrkesroll.
36. Straffet för förtal är böter. Straffskalan för grovt förtal är böter eller fängelse i högst två år.

Bedömningen i detta fall*Förtalsgrundande uppgifter har lämnats*

37. Den första delen av den publicering som omfattas av åtalet utgörs av artikelns rubrik som anger att en misstänkt jihadist blev journalist på Dagens Nyheter. Det är klart att uttrycket ”jihadist” här syftar på en faktisk omständighet och alltså inte används som ett värdeomdöme. Att uttrycket försetts med reservationen ”misstänkt” utesluter inte att det är fråga om en uppgift.

38. Den andra delen av den publicering som omfattas av åtalet innehåller ett påstående om att Saeed Alnahhal åtnjutit två kända terrorgruppers ”beskydd och gunst” i kombination med ett uttalande om att det väcker frågor om vad han som journalist eller i någon annan egenskap ägnat sig åt för att komma i åtnjutande av detta. Sedd särskilt i ljuset av det som sägs i rubriken får texten anses innehålla en uppgift om ett samröre mellan Saeed Alnahhal och de två grupperna.

39. Jihadism kopplas i nyhetsrapportering och i media i övrigt ofta till rörelser som är klassade som terrororganisationer och till de senaste decenniernas internationella terrorism. Uttrycket ”jihadist” förknippas med personer som är medlemmar i eller arbetar för sådana organisationer men också personer som sympatiserar med deras verksamhet. Att bli utpekad som misstänkt jihadist och att ha haft kopplingar till terrororganisationer får anses vara ägnat att utsätta den utpekade för andras missaktning.

40. Detta innebär att de uppgifter som åtalet avser är förtalsgrundande.

Försvarlighetsbedömningen

41. Nästa fråga blir då om det har varit försvarligt att lämna uppgifterna. Vid den bedömningen ska det bortses från om uppgifterna har varit sanna eller

om det har funnits skälig grund för dem; bedömningen ska göras som om de var sanna.

42. Uppgifter om att en journalist på en stor dagstidning har sympatier med eller kopplingar till jihadism och kända terrororganisationer har ett påtagligt allmänintresse. De uppgifter som lämnats om Saeed Alnahhal i dessa avseenden är sådana som har stor betydelse för allmänhetens möjlighet att kunna bedöma hans trovärdighet som journalist och värdera hans texter. Han måste tåla en granskning i den utsträckning den är relevant med hänsyn till hans yrkesutövning (jfr p. 28).

43. Publiceringen – som har skett inom ramen för nyhetsförmedling – är således försvarlig trots att den, som konstaterats ovan, var ägnad att utsätta Saeed Alnahhal för andras missaktning. En förutsättning för ansvarsfrihet är då att det kan visas att uppgifterna är sanna eller att det har funnits skälig grund för dem.

Skälig grund har saknats

44. Utredningen i målet ger inte stöd för att de uppgifter som åtalet avser är sanna. Vid bedömningen om det har funnits skälig grund ska beaktas att de publicerade uppgifterna är allvarliga, särskilt mot bakgrund av Saeed Alnahhals yrkesroll. Det har därför krävts att Mats Dagerlind haft ett tydligt belägg för de publicerade uppgifterna (jfr p. 30 och 31).

45. Mats Dagerlind har uppgett att påståendena bygger dels på den krönika som Saeed Alnahhal skrev under sommaren 2020, dels på rapporter om situationen i Yabroud under den tid som Saeed Alnahhal bodde och arbetade där. Varken innehållet i krönikan eller vad Mats Dagerlind i övrigt har anfört och åberopat ger emellertid något stöd för uppgifterna. Av utredningen framgår också att några reella kontroller av uppgifterna inte gjordes. Det är alltså inte visat att Mats Dagerlind haft skälig grund för uppgifterna.

Rubricering och påföljd

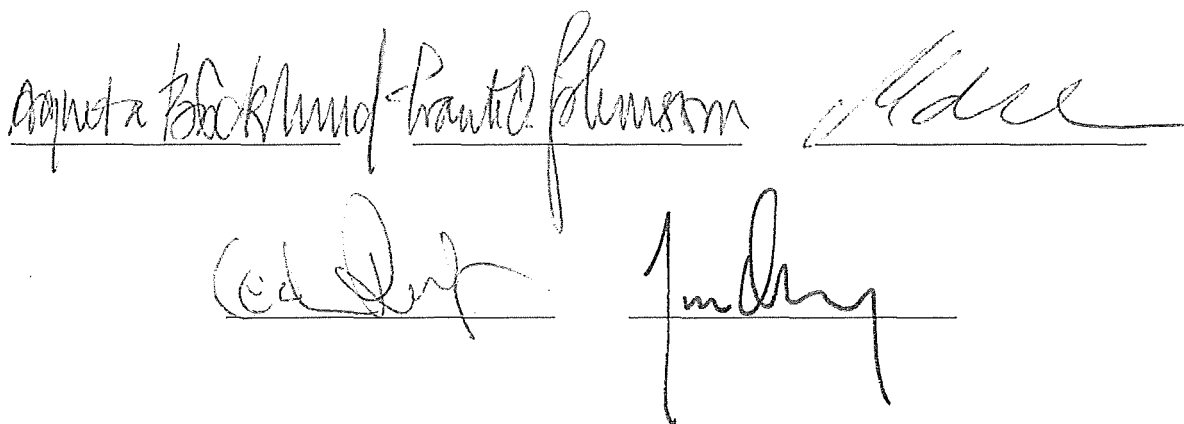
46. Mats Dagerlind ska anses ha haft kännedom om och medgett publiceringen (se p. 11) och har alltså gjort sig skyldig till yttrandefrihetsbrottet förtal.

47. Av utredningen framgår att uppgifterna har publicerats på ett sätt som har inneburit att många har kunnat ta del av dem och faktiskt också har gjort det. Uppgifterna har innefattat allvarliga påståenden som rört kopplingar till terrorism och Saeed Alnahhal har pekats ut med både namn och bild. Publiceringen måste vidare ses mot bakgrund av hans yrkesroll och de mycket bristfälliga kontrollåtgärderna. Med hänsyn till det nu sagda ska gärningen bedömas som grovt förtal.

48. Det finns inte skäl att göra någon annan bedömning än den hovrätten har gjort i fråga om påföljd.

Slutsats

49. Hovrättens domslut ska alltså fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Agneta Bäcklund, Svante O. Johansson, Malin Bonthron, Cecilia Renfors (referent) och Jonas Malmberg. Föredragande har varit justitiesekreteraren Cecilia Andgren.

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 04
040212

DOM
2022-06-21
Stockholm

Mål nr
B 12785-21

Sid 1 (4)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 4 oktober 2021 i mål nr B 15655-20, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande och motpart (tilltalad)

Mats Dagerlind, 19580529-0235
Körsbärsvägen 16
114 23 Stockholm

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Thomas Olsson
Fria Advokater KB
Box 12706
112 94 Stockholm

Klagande och motpart (målsägande)

Saeed Alnahhal
Älvkällevägen 9 A Lgh 1107
120 40 Årsta

Ombud: Advokat Carl Söderlund
Advokatfirman GUIDE AB
Högbergsgatan 27, 2 tr
116 20 Stockholm

SAKEN

Yttrandefrihetsbrottet grovt förtal

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.
2. Mats Dagerlind ska betala ersättning för Saeed Alnahhals rättegångskostnader i hovrätten med 45 881 kr och ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker. Beloppet avser ombudsarvode.
3. Thomas Olsson får ersättning av staten med 18 025 kr, varav 14 420 kr avser arbete och 3 605 kr mervärdesskatt. Mats Dagerlind ska återbetala denna kostnad till staten.

Dok.Id 1794549

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 672 50
E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Saeed Alnahhal har yrkat att hovrätten helt ska bifalla hans skadeståndsyrkande i tingsrätten.

Mats Dagerlind har yrkat att hovrätten ska frikänna honom och avslå skadeståndsyrkandet. Vidare har han yrkat att hovrätten ska befria honom från skyldigheten att återbetala kostnaden för försvararen och ersätta Saeed Alnahhal för rättegångskostnader i tingsrätten.

Parterna har motsatt sig varandras ändringsyrkanden.

Saeed Alnahhal har yrkat ersättning för rättegångskostnader i hovrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Parterna har lagt fram samma bevisning i hovrätten som i tingsrätten. Mats Dagerlind har därutöver gett in ett utlåtande från professorn i civilrätt, Mårten Schultz.

När det gäller skuldfrågan har tingsrätten utförligt redogjort för de rättsliga utgångspunkterna i mål av detta slag. Utöver det som tingsrätten har redovisat konstaterar hovrätten att domstolen – enligt den s.k. instruktionen i 1 kap. 15 § yttrandefrihetsgrundlagen – alltid ska ha i åtanke att yttrandefriheten är en grundval för ett fritt samhällsskick, alltid uppmärksamma ämnet och tanken mera än uttrycket, liksom syftet mera än framställningssättet samt i tveksamma fall hellre fria än fälla.

Hovrätten delar för det första tingsrättens bedömning att Mats Dagerlind lämnat förtalsgrundande uppgifter om Saeed Alnahhal.

När det sedan gäller frågan om det varit försvarligt att lämna uppgifterna konstaterar hovrätten, i likhet med vad tingsrätten har angett, att prövningen i detta led ska utgå från hypotesen att uppgifterna var riktiga. Hovrätten ska alltså basera sin försvarlighetsprövning på att samnytt.se, vid sin publicering, i vart fall haft skälig grund för sina påståenden att Saeed Alnahhal var misstänkt jihadist och att han kommit i åtnjutande av al-Nusra-frontens och al-Qaidas beskydd och gunst. I detta sammanhang

ska beaktas att Dagens Nyheter är en stor dagstidning och betydande medieaktör i Sverige samt att Saeed Alnahhal, utifrån vad som framkommit i målet, haft en inte obetydlig roll som journalist och krönikör där. Han har skrivit om ämnen med anknytning till sin bakgrund och det har även kommit att uppmärksammas i andra medier. Mot denna bakgrund anser hovrätten att de av samnytt.se publicerade uppgifterna har haft ett betydande allmänintresse samt att Saeed Alnahhal haft en sådan position att han fått tåla en, i sammanhanget relevant, publicering som avsåg hans person. Uppgifterna gällde dessutom Saeed Alnahhals bakgrund specifikt och avsåg alltså inte mer allmänt förekommande missförhållanden. Det får därför anses ha varit försvarligt att identifiera honom (jfr NJA 1987 s. 285 I). Som framgått ovan ska domstolen vid sin prövning beakta att yttrandefriheten är en grundval för ett fritt samhällsskick och i tveksamma fall hellre fria än fälla. Även om publiceringen kunde ha utformats på ett mer nyanserat och mindre tillspetsat sätt, har omständigheterna sammantagna därför varit sådana att det varit försvarligt att publicera uppgifterna.

Till följd av ovan bedömning i försvarlighetsfrågan går hovrätten vidare och prövar om Mats Dagerlind visat att uppgifterna är sanna eller om han hade skälig grund för dem. Det är alltså Mats Dagerlind som har bevisbördan vid denna prövning. Han har därvid åberopat dels förhör med sig själv, dels en rapport och en artikel om situationen i Yabroud avseende den tid som Saeed Alnahhal verkade i staden. Enligt hovrätten är det, genom utredningen i målet, inte visat att de publicerade uppgifterna var sanna. Mats Dagerlind har inte heller förmått visa sådana förhållanden att han kan anses ha haft skälig grund för uppgifterna. Enbart den omständigheten att Saeed Alnahhal varit bosatt och verksam i Yabroud under en tid då staden varit kontrollerad av flera oppositionsgrupper, däribland den jihadistiska rörelsen Jabhat al-Nusra, innebär således inte att det funnits skälig grund för påståendet att han är en misstänkt jihadist eller att han kommit i åtnjutande av al-Nusra-frontens och al-Qaidas beskydd och gunst. Några konkreta omständigheter som talar för uppgifternas riktighet har inte framkommit. Att Saeed Alnahhal inte alls, eller endast delvis, svarat på samnytt.se:s frågor förändrar inte denna bedömning. När en publicering, som i detta fall, gäller allvarliga (om än insinuanta) anklagelser måste fakta kontrolleras så långt omständigheterna medger (se Axberger, Yttrandefrihetsgrundlagarna, s. 127). Mats Dagerlind har inte visat att samnytt.se – utöver en fråga från en ”Egor Putilov” på Twitter – vidtagit ens

begränsade åtgärder för att kontrollera uppgifternas riktighet. Tingsrättens dom ska därför inte ändras i fråga om skuld.

Hovrätten finner inte heller skäl att göra några andra bedömningar än de som tingsrätten har gjort beträffande rubricering, påföljd, skadestånd och rättegångskostnader. Tingsrättens dom ska alltså fastställas.

Även om Saeed Alnahhal inte vinner fullt bifall till sitt skadeståndsyrkande får Mats Dagerlind anses vara förlorande part i hovrätten. Han ska därför åläggas att ersätta Saeed Alnahhals rättegångskostnader här. Det som Saeed Alnahhal har begärt är skäligt. Vidare är Mats Dagerlinds ekonomiska förhållanden sådana att han även i hovrätten ska åläggas att ersätta statens kostnader för den offentliga försvararen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2022-07-19

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Sven Johannisson och Anders Hübinette, referent, samt tf. hovrättsassessorerna Emelie Norberg Kling och Annika Johannesson.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 4

DOM
2021-10-04
meddelad i
Stockholm

Mål nr: B 15655-20

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

MATS Rune Dagerlind, 19580529-0235
Körsbärsvägen 16 Lgh 1401
114 23 Stockholm

Offentlig försvarare:
Advokat Thomas Olsson
Fria Advokater KB
Box 12706
112 94 Stockholm

Målsägande

Saeed Alnahhal
Älvkällevägen 9 A Lgh 1107
120 40 Årsta

Ombud:

Biträdande jurist Jesper Johansson
c/o Advokatfirman GUIDE AB
Högbergsgatan 27, 2 tr
116 20 Stockholm

Ombud:

Advokat Carl Söderlund
Advokatfirman GUIDE AB
Högbergsgatan 27, 2 tr
116 20 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Yttrandefrihetsbrottet grovt förtal, 5 kap 1 § yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469) samt 7 kap 3 § 1 st tryckfrihetsförordningen (1949:105) samt 5 kap 2 § brottsbalken
2020-09-03

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 40 om 370 kr

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress
Scheelegatan 7
Telefon
08-561 654 10

Öppettider
måndag - fredag
08:00-16:00

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

E-post
stockholms.tingsratt.avdelning4@dom.se
Webbplats
www.stockholmstingsratt.se

Skadestånd

Mats Dagerlind ska betala skadestånd till Saeed Alnahhal med 30 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 3 september 2020 till dess betalning sker.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Mats Dagerlind ska ersätta Saeed Alnahhal för dennes rättegångskostnad med 115 026 kr, varav 84 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta från den 4 oktober 2021 till dess betalning sker.
  2. Advokat Thomas Olsson får ersättning av staten med 28 500 kr. Av beloppet avser 22 800 kr arbete och 5 700 kr mervärdesskatt. Mats Dagerlind ska återbetala staten för denna kostnad.
-

Avdelning 4

YRKANDEN M.M.

Saeed Alnahhal har yrkat att Mats Dagerlind ska dömas för yttrandefrihetsbrottet grovt förtal enligt 5 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen i förening med 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen och 5 kap. 1-2 §§ brottsbalken enligt följande gärningsbeskrivning.

Mats Dagerlind har, i egenskap av ansvarig utgivare för samnytt.se, utpekat Saeed Alnahhal som brottslig och/eller klandervärd i sitt levnadssätt samt lämnat uppgifter om honom som varit ägnade att utsätta honom för andras missaktning.

De förtalsgrundande uppgifterna på förstasidan och i artikeln ska läsas i förening med därvid publicerad bild och namnangivelse avseende Saeed Alnahhal.

Mats Dagerlind har i artikeln publicerat uppgifter med följande lydelse:

1. "Misstänkt jihadist blev journalist på Dagens Nyheter" samt
2. "Frågorna gäller vad slags journalistisk och/eller annan verksamhet Saeed ägnat sig åt där för att komma i åtnjutande av al-Nusra-frontens och al-Qaidas beskydd och gunst."

Att lämna uppgifterna har med hänsyn till omständigheterna inte varit försvarligt. Uppgifterna har inte heller varit sanna och det har inte funnits skäligen grund för dem.

Brottet bör bedömas som grovt förtal dels med hänsyn till uppgifternas stora spridning och innehåll, dels med hänsyn till att Saeed Alnahhals namn och bild har publicerats samt att syftet varit att misskreditera Saeed Alnahhal i dennes roll som journalist och således utgjort ett angrepp på det fria ordet.

Det hände den 3 september 2020 på okänd plats i Sverige.

Saeed Alnahhal har även yrkat att tingsrätten ska förplikta Mats Dagerlind att till honom utge skadestånd med 50 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 3 september 2020 till dess betalning sker.

Saeed Alnahhal har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Avdelning 4

Mats Dagerlind har erkänt att han, i egenskap av ansvarig utgivare för samnytt.se, har publicerat de aktuella uppgifterna. Han har dock bestritt ansvar för brott då han invänt att det inte varit fråga om förtalsgrundande uppgifter, att publiceringen varit försvarlig samt att det funnits skälig grund för uppgifterna. Mats Dagerlind har vidare bestritt skadeståndsanspråket. Han har inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig, men godtagit sättet att beräkna ränta.

UTREDNINGEN

Förhör har hållits med Saeed Alnahhal och Mats Dagerlind. På Saeed Alnahhals begäran har vittnesförhör hållits med Hugo Ewald, faktaredaktör på Dagens Nyheter.

Saeed Alnahhal har som skriftlig bevisning åberopat den i målet aktuella artikeln, en ”puff” för den aktuella artikeln, en sammanställning av artikelns spridning på Facebook, en sammanställning av antalet besökare på samnytt.se, ett utdrag av kommentarer till artikeln, utgivningsbevis för samnytt.se, medarbetarinformation avseende samnytt.se, ett utdrag över Nationalencyklopedins definition av jihadism samt en artikel från Wikipedia om jihadism.

Mats Dagerlind har som skriftlig bevisning åberopat en ISW-rapport från den 26 mars 2014 och en BBC-artikel från den 21 mars 2014, båda om situationen i Yabroud vid den tiden.

DOMSKÄL

Juryns ställningstagande och ramen för tingsrättens prövning

Målet har handlagts under medverkan av jury. Rätten har sedan förhandlingen avslutats framställt de frågor som framgår av domsbilaga 1. Juryn har besvarat fråga 1 och 5

Avdelning 4

med ja och således ansett att publiceringen av de i målet aktuella uppgifterna utgör yttrandefrihetsbrottet grovt förtal.

Vid denna utgång har tingsrätten att pröva om gärningen är brottslig så som förtal, hur gärningen i så fall ska rubriceras samt om skadestånd ska utgå.

Inledning

Saeed Alnahhal kommer ursprungligen från Syrien. Fram till år 2014 bodde han i Yabroud, där han arbetade som journalist. År 2014 flydde han från Syrien och han har sedan sommaren 2015 bott i Sverige. Sedan år 2017 har han varit verksam som journalist i Sverige. Han hade inledningsvis praktik på Svenska Dagbladet och arbetade därefter som vikarie samt frilansjournalist för samma tidning. Sedan 2020 har han arbetat för Dagens Nyheter. Han har bl.a. skrivit texter om sin bakgrund i Syrien och om frågor som rör migration och integration.

Under sensommaren 2020 skrev Saeed Alnahhal en krönika i vilken han bl.a. skrev om sitt liv i Yabroud. I krönikan citerade Saeed Alnahhal en amerikansk journalist och beskrev sin hemstad som en "oas i kriget". Krönikan uppmärksammades av redaktionen på samnytt.se, som den 3 september 2020 publicerade en artikel med rubriken "Misstänkt jihadist blev journalist på Dagens Nyheter". I artikeln ifrågasätts Saeed Alnahhals beskrivning av hemstaden och i ingressen anförs att beskrivningen ger upphov till frågetecken kring "vad slags journalistik och/eller annan verksamhet som Saeed ägnat sig åt där för att komma i åtnjutande av Al Nusra-frontens och al-Qaidas beskydd och gunst". Till artikeln bifogades en bild på Saeed Alnahhal, som även namngavs med för- och efternamn.

Samnytt.se har utgivningsbevis och omfattas således av grundlagsskydd enligt yttrandefrihetsgrundlagen. Mats Dagerlind är ansvarig utgivare för samnytt.se och i denna egenskap ansvarig för yttrandefrihetsbrott som begås där.

Skuld

Utgångspunkter för prövningen

För yttrandefrihetsbrottet förtal döms, enligt 5 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen i förening med 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen och 5 kap. 1 § brottsbalken, den som utpekar någon som brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning. Uppgiftslämnandet leder dock inte till straffansvar om det var försvarligt att lämna uppgiften och uppgiftslämnaren kan visa att uppgiften var sann eller att han eller hon hade skälig grund för den.

Vad tingsrätten har att pröva är således (1) om Mats Dagerlind, på det sätt som anges i gärningsbeskrivningen, har lämnat förtalsgrundande uppgifter om Saeed Alnahhal, (2) huruvida det i så fall var försvarligt att lämna uppgifterna och, om uppgiftslämnandet kan anses försvarligt, (3) huruvida uppgifterna var sanna eller skäligen grundade. Om tingsrätten anser att det har varit fråga om förtal, ska tingsrätten därefter ta ställning till brottets rubricering.

Har Mats Dagerlind lämnat förtalsgrundande uppgifter om Saeed Alnahhal?

Rättsliga utgångspunkter

Förtal omfattar inte endast uppgifter om en bestämd gärning eller en omständighet eller ett faktum, utan även mera allmänna ärekränkande omdömen. För att en uppgift ska kunna leda till straffansvar för förtal krävs emellertid att uppgiften har en viss bestämdhet. Det måste vara fråga om ett konkret påstående som tar sikte på, eller i vart fall antyder, något som den utpekade har gjort, gör eller möjligen kan tänkas göra. Framförandet kan ske i form av en insinuation eller genom att på något annat sätt misstänkliggöra någon. Rena värdeomdömen faller utanför bestämmelsens

Avdelning 4

tillämpningsområde. (Se Agneta Bäcklund m.fl., *Brottsbalken – En kommentar*, Norstedts Juridik, JUNO Version 18 samt SOU 2016:7 s. 439 ff.)

För att en uppgift ska föranleda straffansvar krävs vidare att den är ägnad att utsätta den utpekade för andras missaktning. Bedömningen av huruvida uppgiften är ägnad att utsätta den utpekade för andras missaktning ska göras med utgångspunkt i den utpekades person och utifrån de värderingar som finns i de kretsar där han eller hon lever och verkar (se NJA 2003 s. 567). Det krävs inte att den utpekade kan visa att han eller hon har blivit utsatt för andras missaktning, utan det är tillräckligt att det funnits en risk för detta (se Axberger, *Yttrandefrihetsgrundlagarna*, JUNO Version 4, s. 121).

Tingsrättens bedömning

Mats Dagerlind har erkänt att samnytt.se har publicerat de i gärningsbeskrivningen angivna uppgifterna om Saeed Alnahhal, tillsammans med hans namn och bild. Mats Dagerlind har dock invänt att det inte varit fråga om påståenden om sakförhållanden, utan i stället handlat om kritiskt formulerade frågor som man sökt svar på.

Tingsrätten kan konstatera att uppgifterna utpekar Saeed Alnahhal som ”misstänkt jihadist” och det antyds att han har agerat i Jabhat al-Nusras och al-Qaidas intressen för att komma i åtnjutande av deras beskydd och gunst. Påståendet om att han åtnjuter Jabhat al-Nusras och al-Qaidas ”beskydd och gunst” är inte formulerat som en fråga, utan som ett faktum. Både Jabhat al Nusra och al-Qaida utgör terrororganisationer. Visserligen är uppgifterna delvis insinuanta till sin karaktär, men enligt tingsrättens uppfattning är det svårt att tolka uppgifterna på något annat sätt än att Saeed Alnahhal haft samröre med kända terrororganisationer. Det är inte fråga om rena värdeomdömen. Sammantaget anser tingsrätten att uppgifterna är av sådan bestämdhet att de kan vara förtalsgrundande.

Vad gäller frågan om uppgifterna varit ägnade att utsätta Saeed Alnahhal för andras missaktning konstaterar tingsrätten att det av utredningen i målet framgår att ”jihad-

Avdelning 4

ism” är en benämning på en ideologisk position inom islam som har kommit att förknippas med terroristorganisationer som exempelvis al-Qaida och Islamiska staten. Såvitt avser de publicerade uppgifterna förstärks utpekandet av Saeed Alnahhal som ”misstänkt jihadist” av antydningarna att han haft samröre med kända terrororganisationer. Saeed Alnahhal har i förhör berättat att han uppfattat publiceringen som att han utpekats som terrorist. Det framgår även av återopade kommentarer till den aktuella artikeln att ett flertal användare som kommenterat artikeln benämnt Saeed Alnahhal som terrorist.

Med särskilt beaktande av att Saeed Alnahhal kommit till Sverige som flykting från Syrien, samt är verksam journalist och då bl.a. rapporterar kring frågor som rör migration och integration, anser tingsrätten att uppgifterna varit ägnade att utsätta honom för andras missaktning. Tingsrätten anser således att det är fråga om förtalsgrundande uppgifter.

Har det varit försvarligt att lämna uppgifterna?*Rättsliga utgångspunkter*

Bedömningen av om det varit försvarligt att lämna en uppgift måste göras med utgångspunkt i intresset av yttrandefrihet som en förutsättning för demokrati. Detta intresse gör sig särskilt gällande i den yrkesmässiga nyhetsförmedlingen. Vid försvarlighetsbedömningen måste intresset av en vidsträckt yttrandefrihet emellertid vägas mot den enskildes intresse av skydd och integritet. Av detta följer att ju större allmänintresse som en uppgift har, desto mer får den enskilde tåla i fråga om granskning och spridning av uppgiften. Generellt sett får således en offentlig person tåla mer än gemene man. Det är emellertid inte befogat att sprida alla uppgifter som rör en offentlig person, utan det krävs att uppgiften har viss relevans. (Se prop. 1962:10 s. B 144; SOU 2016:7 s. 413 f samt Axberger, *Yttrandefrihetsgrundlagarna*, JUNO Version 4, s. 124 f.)

Avdelning 4

Av betydelse för prövningen är vidare hur uppgiften har lämnats, t.ex. i vilket sammanhang den lämnats och i vilken grad utpekandet skett. När det är fråga om publicering i yrkesmässig nyhetsrapportering kan viss ledning för försvarlighetsbedömningen i detta avseende hämtas i de pressetiska publiceringsreglerna för press, radio och tv (se SOU 2016:7 s. 414). Det finns även viss praxis som ger ledning i frågan om när det är försvarligt att peka ut en enskild med namn. Såvitt avser denna fråga ska bl.a. graden av uppgiftens allmänintresse och syftet med publiceringen beaktas. Den tydlighet med vilken den avsedda personen angetts utgör ett väsentligt led i bedömningen. (Se NJA 1987 s. 285 I och NJA 2006 s. 16.)

Vid försvarlighetsbedömningen ska uppgifternas konkreta innehåll – i princip oberoende av om uppgifterna varit sanna eller inte – ligga till grund för bedömningen. Detta innebär att frågan om försvarlighet får bedömas utifrån antagandet att den lämnade uppgiften varit sann (se NJA 1987 s. 285 II samt Axberger, *Yttrandefrihetsgrundlagarna*, JUNO Version 4, s. 124 f).

Tingsrättens bedömning

Saeed Alnahhal arbetade vid tidpunkten för publiceringen av uppgifterna som journalist vid Dagens Nyheter. Inom ramen för sitt yrke som journalist har han bl.a. skrivit om frågor som rör migration och integration. Han har även skrivit om sin flykt från Syrien. Tingsrätten anser att Saeed Alnahhal, i egenskap av sin roll som journalist, har viss makt och inflytande. Detta innebär att han i högre grad än gemene man kan behöva tåla granskning. Hans roll som journalist innebär emellertid inte att han kan anses vara allmänt känd.

Tingsrätten anser att de i målet aktuella uppgifterna har haft ett visst nyhetsvärde. Publiceringen av uppgifterna måste dock ses i ljuset av att den skett i förening med Saeed Alnahhals namn och bild. Mats Dagerlind har motiverat publiceringen med att syftet varit att föra upp de frågeställningar som uppkommit kring Saeed Alnahhal till en bredare läsekrets. Han har även förklarat att syftet varit att få svar från Saeed Alnahhal på de frågor som uppkommit. Han har uppgett att det varit nödvändigt att namnge

Avdelning 4

Saeed Alnahhal samt publicera hans bild för att uppnå detta syfte. Enligt Mats Dagerlind har publiceringen av Saeed Alnahhals namn och bild även gjort det möjligt för andra medieredaktioner att titta närmare på Saeed Alnahhals bakgrund.

Att publicera uppgifterna tillsammans med namn och bild har inneburit ett mycket tydligt utpekande. Enligt tingsrättens mening kan inte det syfte som Mats Dagerlind beskrivit – att få svar från Saeed Alnahhal samt bidra med information till andra medieredaktioner – anses vara ett godtagbart skäl till att publicera uppgifterna med namn och bild. Tingsrätten anser inte heller att det i övrigt framkommit omständigheter som har gjort det motiverat att namnge Saeed Alnahhal samt publicera hans bild i samband med uppgifterna i artikeln. Allmänintresset av att rapportera kring en journals påstådda samröre med terroristorganisationer kan inte rättfärdiga att Saeed Alnahhal utpekats med namn och bild i sammanhanget. Trots att uppgifterna har varit relevanta och haft ett visst allmänintresse anser tingsrätten därmed att det inte har varit försvarligt att publicera uppgifterna på det sätt som skett.

Med hänsyn till att tingsrätten funnit att det inte varit försvarligt att lämna de uppgifter som åtalet avser utgör gärningen förtal. Det saknar därmed betydelse om uppgifterna varit sanna eller om det funnits skälig grund för uppgifterna.

Rubricering

Vad gäller brottets närmare rubricering följer av 5 kap. 2 § brottsbalken att det vid bedömningen av om brottet är grovt särskilt ska beaktas om gärningen med hänsyn till uppgiftens innehåll eller sättet för eller omfattningen av spridningen eller annars var ägnad att medföra allvarlig skada.

Av den statistik som Saeed Alnahhal har åberopat framkommer att artikeln har delats i öppna grupper på Facebook med sammanlagt närmare 137 000 följare. Artikeln har delats 129 gånger, fått 707 reaktioner och 54 kommentarer. Vittnet Hugo Ewald har i förhör förklarat att detta är den öppna statistiken från Facebook och att artikeln därutöver kan ha delats i slutna grupper och på användares privata profiler. Vidare har

Avdelning 4

Saeed Alnahhal gett in statistik som visar att samnytt.se under våren och sommaren 2020 hade över fyra miljoner besök i månaden. Mats Dagerlind har å sin sida uppgett att sidan har 200 000-300 000 regelbundna besökare per månad.

Mot bakgrund av det ovan angivna anser tingsrätten att det är visat att de i målet aktuella uppgifterna har spridits till ett mycket stort antal personer. Uppgifterna innehåller mycket allvarliga påståenden om Saeed Alnahhal och måste ses i ljuset av Saeed Alnahhals bakgrund som flykting från Syrien samt hans roll som journalist. Med hänsyn till detta, samt med beaktande av att Saeed Alnahhal pekats ut med namn och bild, ska gärningen rubriceras som grovt förtal.

Mats Dagerlind ska därmed dömas för yttrandefrihetsbrottet grovt förtal.

Påföljd

Mats Dagerlind är 63 år gammal och tidigare ostraffad. Han döms nu för grovt förtal. Gärningen har ett straffvärde som motsvarar ett kortare fängelsestraff. Eftersom Mats Dagerlind är tidigare ostraffad och lever under ordnade förhållanden saknas anledning att befara att han kommer göra sig skyldig till fortsatt brottslighet. Påföljden kan därför stanna vid en villkorlig dom som ska förenas med dagsböter. Antalet dagsböter ska bestämmas till 40. Med beaktande av vad som framkommit om Mats Dagerlinds personliga förhållanden ska storleken på varje dagsbot bestämmas till 370 kr.

Skadestånd

Saeed Alnahhal har berättat att han uppfattat att han utpekats som terrorist och att detta påverkat såväl honom som hans familj negativt. Tingsrätten anser att det är styrkt att den aktuella gärningen innefattat ett angrepp på Saeed Alnahhals ära, varför han ska ersättas för den skada som kränkningen inneburit (se 2 kap. 3 § skadeståndslagen). Skadestånd med anledning av kränkning bestäms efter vad som är skäligt med hänsyn

Avdelning 4

till handlingens art och varaktighet, varvid det särskilt ska beaktas bl.a. om gärningen varit ägnad att väcka allmän uppmärksamhet (se 5 kap. 6 § skadeståndslagen).

När det gäller kränkingsersättning vid förtalsbrott kan viss vägledning för ersättningens bestämmande hämtas från en jämförelse med den kränkingsersättning som brukar utgå för andra typer av brott. Den omedelbara kränkningen som ett förtalsbrott innefattar får i allmänhet anses vara mindre allvarlig än vad som är fallet vid exempelvis grova sexualbrott eller allvarliga angrepp på liv och hälsa. Vad som förutom förtalets art kan vara försvårande vid förtalsbrott är den spridning som uppgifterna fått. Vidare ska risken för att tilltro fästs vid uppgiften liksom möjligheterna att tillbakavisa dem beaktas (se NJA 2003 s. 567).

De i målet aktuella uppgifterna har innefattat allvarliga påståenden om Saeed Alnahhal. Uppgifterna har fått en omfattande spridning och har väckt mycket negativ uppmärksamhet, vilket bl.a. framgår av det urval av kommentarer som publicerats i anslutning till artikeln och som åberopats som bevisning i målet. Med hänsyn till Saeed Alnahhals ursprung i Syrien anser tingsrätten även att det får anses ha funnits en särskild risk för att de som tagit del av uppgifterna har fäst tilltro till dem. Saeed Alnahhal har visserligen i sin roll som journalist haft ett forum för att bemöta uppgifterna, men tingsrätten anser ändå att han som utpekad individ befunnit sig i en underlägsen position som inneburit begränsade möjligheter för honom att tillbakavisa uppgifterna. Vid en samlad bedömning anser tingsrätten att skälig ersättning för kränkning uppgår till 30 000 kr. Sättet att beräkna ränta har godtagits.

Övrigt

För rättegången i yttrandefrihetsmål tillämpas rättegångsbalken i den mån annat inte följer av yttrandefrihetsgrundlagen eller lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (se 11 kap. 3 § i sistnämnda lag).

Avdelning 4

Frågan om rättegångskostnad i mål där endast målsäganden för talan regleras i 31 kap. 11 § rättegångsbalken, vars första stycke stadgar att 18 kap. rättegångsbalken ska tillämpas i tillämpliga delar. Enligt 18 kap. 1 § rättegångsbalken är huvudregeln att tappande part ska ersätta motparten för dennes rättegångskostnad.

Eftersom Mats Dagerlind har förlorat målet ska han ersätta Saeed Alnahhal för dennes rättegångskostnad. Saeed Alnahhal har yrkat ersättning för ombudsarvode motsvarande 71 timmars arbete. Med beaktande av målets art och omfattning anser tingsrätten att skälig tid för att tillvarata Saeed Alnahhals intressen i målet uppgår till 30 timmars arbete. Tingsrätten anser att taxan 2 800 kr per arbetad timme är skälig. Tingsrätten anser även att den yrkade ersättningen för tidsspillan och utlägg är skälig.

Vad gäller ersättningen till den offentliga försvararen ska enligt 31 kap. 11 § andra stycket rättegångsbalken 31 kap. 1 § andra och tredje stycket rättegångsbalken tillämpas. Advokat Thomas Olsson har begärt ersättning för sitt arbete som offentlig försvarare motsvarande 16 timmars arbete. Den begärda ersättningen är skälig och ska tillerkännas honom. Mot bakgrund av vad som framkommit om Mats Dagerlinds personliga förhållanden ska han återbetala hela kostnaden för den offentliga försvararen till staten.

Eftersom Mats Dagerlind döms för brott med fängelse i straffskalan ska han betala en avgift till brottsofferfonden.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (TR-01)

Ett överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 25 oktober 2021.

Måns Wigén

Jakob Hedenmo

Emma Blom

STOCKHOLMS
TINGSRÄTT
Avdelning 4

FRÅGELISTA
TILL JURYN

Aktbilaga 91
Mål nr
B 15655-20

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2021-09-20
MÅLNR: B 15655-20
AKTBIL: 94

Frågor till juryn i mål B 15655-20 Saeed Alnahhal ./ Mats Dagerlind

På databasen Samhällsnytt, www.samnytt.se, publicerades den 3 september 2020 en artikel med Saeed Alnahhals namn och bild. Artikeln innehåller bl.a. nedan angivna uppgifter.

Nedan ställda frågor till juryn ska besvaras med endast *ja* eller *nej*.

1. Är följande uppgift, läst tillsammans med Saeed Alnahhals namn och bild, på databasen brottslig enligt 5 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL), jämförd med 7 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen (TF) och 5 kap. 1-2 §§ brottsbalken (BrB) som **grovt förtal**?

”Misstänkt jihadist blev journalist på Dagens Nyheter”

Svar: ...*ja*.....

2. Om svaret på fråga 1 är nej, är uppgiften brottslig enligt angivna lagrum som **grovt förtal** om den läses tillsammans med under fråga 5 angiven uppgift?

Svar: .....

3. Om svaret på båda frågorna 1 och 2 är nej, är uppgiften brottslig enligt angivna lagrum som **förtal**?

Svar: .....

4. Om svaret på fråga 3 är nej, är uppgiften brottsligt enligt angivna lagrum som **förtal** om den läses tillsammans med under fråga 5 angiven uppgift?

Svar: .....

Dok.Id 2428388

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Scheelegatan 7

Telefon
08-561 654 10

E-post:
stockholms.tingsratt.avdelning4@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

5. Är följande uppgift, läst tillsammans med Saeed Alnahhals namn och bild, på databasen brottslig enligt angivna lagrum som **grovt förtal**?

”Frågorna gäller vad slags journalistik och/eller annan verksamhet Saeed ägnat sig åt för att komma i åtnjutande av al-Nusra-frontens och al-Qaidas beskydd och gunst”

Svar: *Ja*.....

6. Om svaret på fråga 5 är nej, är uppgiften brottslig enligt angivna lagrum som **grovt förtal** om den läses tillsammans med under fråga 1 angiven uppgift?

Svar: .....

7. Om svaret på båda frågorna 5 och 6 är nej, är uppgiften brottslig enligt angivna lagrum som **förtal**?

Svar: .....

8. Om svaret på fråga 3 är nej, är uppgiften brottsligt enligt angivna lagrum som **förtal** om den läses tillsammans med under fråga 1 angiven uppgift?

Svar: .....

ordförande

Anna Jönsson
Jessica Sjöström

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se